

До Председателя на научното жури
за оценяване дисертационен труд
на докторант Теодор Людмилов Борисов
кандидат за присъждане на образователната
и научна степен „доктор“ по докторска
програма „Финанси, парично обръщение, кредит и
застраховка“ (финанси)

Р е ц е н з и я

от доц. д-р Ренета Маринова Димитрова, НБУ, за придобиване на научната степен „доктор“ с кандидат Теодор Людмилов Борисов

Относно: Дисертационен труд на тема „Финансов анализ на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт“, с научен ръководител проф. д-р Теодора Димитрова

Рецензията се представя съгласно Заповед № 570 от 01 юли 2025 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов

І.Общо представяне на дисертационния труд

Докторантът обявява като **обект** на дисертацията нисковъглеродния транспорт, който попада в отрасъл „Транспорт, складиране и пощи“ и се явява в днешно време стратегически център на икономиката. Що се отнася до **предмета** на научното изследване, това са възможностите за преминаване към нисковъглероден транспорт в България.

Дисертационният труд има класическа **структура**, състояща се от увод, три глави, заключение и библиография. **Първа глава** е теоретична. Акцентът в нея е върху ролята на финансови анализ за развитието на транспорта, върху оценката на Републиканската пътна мрежа и върху анализа на обезпечеността с транспортни средства. **Втора глава** е с методологическа насоченост. В нея се разглежда нисковъглеродната мобилност като предпоставка за устойчиво развитие на сектора Транспорт, прави се обстоен преглед и сравнителен анализ както на националните и наднационалните политики в този сектор, така и на най-добрите Европейски практики и въз основа на това дисертантът е разработил методологическа рамка за провеждане на анкетно проучване. **Глава трета** е емпирично изследване на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт в България. Представени са резултатите от авторовото анкетно проучване, изведени са финансовите инструменти, които биха подпомогнали повишаването на екологичността в отрасъл Транспорт, складиране и пощи и съответните решения, които биха осигурили индустриалния преход към нисковъглероден транспорт в нашата страна. Трите части на дисертационния труд успешно потвърждават изследователската теза, че преходът към нисковъглероден автомобилен транспорт в България е адаптивен процес, свързан със социално-икономическите нагласи на населението, данъчната политика, въвеждането на

финансови стимули и изграждането на подходяща инфраструктура за щадяща транспортна среда.

Дисертационният труд е разработен в обем от 159 стандартни страници. Той съдържа 94 фигури и 10 таблици. Представен е пред научната общност в 3 самостоятелни публикации - две статии и един доклад. Тези публикации са напълно достатъчни за изпълнение на минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“.

Докторант Борисов е проучил значителен обем **научна литература**, списъкът на която включва 64 източника. Обемът литература показва задълбочената информираност на автора по изследваната от него тематика.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е посветен на тема с безспорна актуалност. Факт е, че преминаването към нисковъглеродна икономика е едно от основните предизвикателства пред държавите по света. Ограничаването на вредното влияние на човека върху природата налага в много отрасли да се въвеждат мерки в тази посока. В съответствие с това, правилно е формулирана и изследователската теза. Дисертационният труд поставя конкретна изследователска цел, свързана с анализирането на практиките и перспективите в процеса на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт през призмата на финансовите аспекти. Формулираните изследователски задачи обхващат ключови аспекти на темата, а именно: Изследване на аналитичния профил на транспортния сектор в България; Анализ на възможностите за нисковъглеродна мобилност, като предпоставка за развитие на транспортния сектор; Емпирично изследване на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт в България.

По отношение на методологията, изследването се базира върху прилагането на статистическо проучване, синтез, индукция, дедукция, литературен обзор, ретроспективен анализ на данни, графично моделиране, анкетно проучване. За обработка на данните и извеждането на аналитичните резултати са използвани софтуерни решения, като Microsoft Excel и IBM SPSS Statistics.

Авторът на дисертационния труд показва добри умения за боравене с научни понятия. Стилът е разбираем и с необходимата логическа последователност и обвързаност на изложението.

Следва да се отбележи и коректността на дисертанта, която се изразява в точното позоваване на източниците на данни.

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационния труд и от прочитането му се добива представа за изпълненото от докторанта научно изследване. Обемът му е 27 стандартни страници.

Всичко изложено до тук дава основание да се направи извода, че представеният за рецензия дисертационен труд е обхватно и задълбочено изследване.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Справката за приносите в дисертационния труд е обявена като състав на автореферата. Преценката ми за приносите е, че са съществени и представят научните и научно-приложните качества на дисертационния труд. По-съществените от тях са:

Първо. Научно-приложен принос на докторанта е направеният анализ на транспортната инфраструктура и на динамиката в структурата на автопарка. Въз основа на анализа е определена потребността от целенасочени инвестиции за модернизацията на транспортната инфраструктура, за да съответства тя на Европейските стандарти.

Констатира се положителната тенденция на използване на нисковъглеродни транспортни средства.

Второ. Също като научно-приложен принос може да бъде определена направената от докторанта оценка на нормите, политиките и добрите европейски практики за индустриален преход към нисковъглероден транспорт, въз основа на която са изведени факторите, които биха допринесли за това – ефективни данъчни стимули и облекчения за стимулиране покупката на нисковъглеродни превозни средства в нашата страна.

Трето. За съществен принос с приложно естество може да се приеме авторовото емпирично изследвана, въз основа на което са изведени финансовите акценти на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт.

Четвърто. Принос с приложно естество са формулираните оптимизационни решения за финансово управление на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт, като важна стъпка за намаляване на въглеродните емисии и за постигане на дългосрочна устойчивост в транспортния сектор.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Съществени критични бележки към докторант Борисов нямам. Бих желала той да представи своето виждане за ползите, които клиентите ще имат от въвеждането на нисковъглероден обществен транспорт.

V.Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

На основата на всичко гореизложено може да бъде направен извода, че докторант **Теодор Людмилов Борисов** притежава много добра теоретична и практическа подготовка по темата на дисертацията, показва умение да идентифицира важни проблеми на методологическо и практико-приложно равнище и да провежда самостоятелно научно изследване. Като член на научното жури ще гласувам с убеденост за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на **докторант Теодор Людмилов Борисов**.

20.08.2025 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Ренета Димитрова